

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(1)
กิตติกรรมประกาศ	(8)
บทที่	
1 บทนำ	1
1. ความเป็นมา และสาเหตุของปัญหา	1
2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา	10
3. ขอบเขตของการศึกษา	10
4. วิธีการศึกษา	10
5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	11
2 หลักทั่วไปในการเลิกสัญญา	12
1. ข้อความคิดทั่วไปเกี่ยวกับสิทธิเลิกสัญญา	12
2. ลักษณะของการเลิกสัญญา	12
3. ความหมายของคำว่า “เลิกสัญญา” เปรียบเทียบกับคำอื่นที่มีความหมายใกล้เคียง	16
3.1 การเลิกสัญญากับการผิดสัญญา	16
3.2 การเลิกสัญญากับการผิดนัด	16
3.3 การเลิกสัญญากับการบอกล้างโมฆียกรรม	17
4. ความเป็นมาของบทบัญญัติทั่วไปเรื่องการเลิกสัญญาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	18
5. สิทธิในการเลิกสัญญาตามบทบัญญัติของกฎหมาย	18
5.1 กรณีกำหนดเวลาชำระหนี้ไม่ใช่สาระสำคัญ ตามมาตรา 387	20

5.2 กรณีกำหนดเวลาชำระหนี้เป็นสาระสำคัญ ตามมาตรา 388	22
5.3 กรณีการชำระหนี้กลายเป็นพันธียุติ ตามมาตรา 389	23
6. วิธีการบอกเลิกสัญญา	24
7. ผลของการเลิกสัญญา	27
7.1 การกลับคืนสู่ฐานะเดิมของคู่สัญญา	27
7.2 การเรียกค่าเสียหาย	28
7.3 ผลต่อบุคคลภายนอก	29
8. ความระงับของสิทธิเลิกสัญญา	29
8.1 เมื่อไม่ได้มีการบอกกล่าวเลิกสัญญาภายในระยะเวลาที่กำหนด	29
8.2 เมื่อไม่อาจกลับคืนสู่ฐานะเดิมได้อันเนื่องมาจากความผิดของผู้ที่มีสิทธิเลิกสัญญา	30
3 ปัญหาบางประการของการเลิกสัญญาในกฎหมายไทย	31
1. ปัญหาในเรื่องระดับของความบกพร่องในการชำระหนี้	31
2. ปัญหาเรื่องเลิกสัญญาก่อนกำหนดชำระหนี้	33
2.1 แนวความคิดของหลักการผิดสัญญา ก่อนหนี้ถึงกำหนด	34
2.2 การเลิกสัญญาก่อนหนี้ถึงกำหนดตามที่พบในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	35
2.3 ปัญหาเรื่องเลิกสัญญาก่อนกำหนดชำระหนี้เพราะลูกหนี้ปฏิเสธชัดเจนว่าจะไม่ชำระหนี้	38
2.4 ปัญหาในเรื่องเลิกสัญญาก่อนกำหนด เพราะมีพฤติการณ์ชัดเจนว่าลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้อย่างสิ้นเชิงหรืออย่างสมบูรณ์ตามกำหนดเวลา	40
3. ปัญหาในเรื่องสิทธิการเรียกค่าเสียหายเมื่อเลิกสัญญา ก่อนเวลาที่ลูกหนี้ผิดนัด	42
4. ปัญหาในเรื่องความจำเป็นในการให้โอกาสลูกหนี้ชำระหนี้ให้ถูกต้อง ตามมาตรา 387	43

5. ปัญหาในเรื่องการชำระหนี้กลายเป็นพันธียโดยพฤติการณ์ที่ลูกหนี้ ไม่ผิด เป็นเหตุเลิกสัญญาได้หรือไม่	48
6. ปัญหาในเรื่องผลการเลิกสัญญาที่มีการชำระหนี้เป็นระยะๆ	51
6.1 ความแตกต่างของสัญญาที่มีการชำระหนี้เป็นระยะๆ กับสัญญา ที่มีการชำระหนี้ครั้งหนึ่งคราวเดียวแต่มีการแบ่งชำระเป็นงวด	52
6.2 พิจารณากรณีผลของการเลิกสัญญาที่มีการชำระหนี้เป็นระยะๆ กับการกลับคืนสู่ฐานะเดิม	53
7. ปัญหาข้อสัญญาไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับสิทธิเลิกสัญญา	56
4 ปัญหาของการเลิกสัญญาในกฎหมายต่างประเทศ และบทวิเคราะห์เชิง กฎหมายเปรียบเทียบ	60
1. กฎหมายต่างประเทศ	60
1.1 ประมวลกฎหมายแพ่งเยอรมัน	60
1.1.1 หลักการและภูมิหลังของการพัฒนาการของ กฎหมายในยุคใหม่	60
1.1.2 เหตุของการเลิกสัญญาตามประมวลกฎหมาย แพ่งเยอรมัน	63
1.1.2.1 ลูกหนี้ไม่ชำระหนี้หรือชำระหนี้ไม่ถูกต้อง	63
(1) ต้องให้ออกาสลูกหนี้แก้ตัว	63
(2) มีการไม่ชำระหนี้หรือชำระหนี้ไม่ถูกต้อง	65
ก. การชำระหนี้ล่าช้า	65
ข. การชำระหนี้ไม่ถูกต้อง	65
ค. การชำระหนี้เพียงบางส่วน	66
(3) ต้องเป็นเรื่องสำคัญ	68
(4) กรณีที่ให้สิทธิเลิกสัญญาทันที	69
ก. กรณีที่เวลาเป็นสาระสำคัญ	69
ข. กรณีที่ลูกหนี้ปฏิเสธโดยสิ้นเชิงที่จะ ชำระหนี้	69

1.1.2.2 การชำระหนี้กลายเป็นพันธวิสัย(Performance being Impossible)	70
1.1.2.3 การเลิกสัญญา ก่อนถึงกำหนดชำระหนี้ (Anticipatory Breach)	73
1.1.3 การไม่มีสิทธิเลิกสัญญา (Exclusion of the Right of Termination)	73
1.1.4 ผลของการเลิกสัญญา	74
1.1.5 การควบคุมข้อสัญญาไม่เป็นธรรมในกฎหมายเยอรมัน	79
1.1.5.1 การควบคุมโดยศาล	79
1.1.5.2 การควบคุมโดยบทบัญญัติของกฎหมาย ในประมวลกฎหมายแพ่งเยอรมัน	80
1.2 หลักกฎหมายของอังกฤษ	81
1.2.1 การเลิกสัญญา	81
1.2.1.1 การเลิกสัญญาโดยการตกลง	81
1.2.1.2 การเกิดสิทธิเลิกสัญญาเมื่อมีการผิดสัญญา (1)การชำระหนี้ไม่ถูกต้องตามสัญญา	82
ก. ไม่ชำระหนี้เลย	82
ข. ชำระหนี้ล่าช้า	82
ค. ชำระหนี้บกพร่อง	82
(2)กรณีที่คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งแสดงความประสงค์ จะไม่ปฏิบัติตามสัญญาอีกต่อไป (Repudiatory Breach หรือ	82
1.2.1.3 การดำเนินการก่อนใช้สิทธิเลิกสัญญา	83
1.2.1.4 ข้อจำกัดการบอกเลิกสัญญา	84
ก. การละสิทธิบอกเลิกสัญญา	84
ข. หลักกฎหมายปิดปาก	85
1.2.2 หลักความรับผิดชอบต่อการชำระหนี้ตามสัญญา	86
1.2.3 หลักการพิจารณาข้อสัญญาใดเป็นสาระสำคัญหรือไม่	87
1.2.3.1 การกำหนดโดยชัดแจ้งในสัญญา	87

1.2.3.2 การบัญญัติในกฎหมาย	87
1.2.3.3 ข้อกำหนดเกี่ยวกับ Intermediate Term	87
1.2.4 การเลิกสัญญาก่อนหน้าถึงกำหนด	88
1.2.4.1 ลักษณะของการผิดสัญญาล่วงหน้า	88
1.2.4.2 ความจำเป็นในการบอกกล่าวล่วงหน้า	93
1.2.4.3 สิทธิของคู่สัญญา	95
ก. เลิกสัญญา	95
ข. เรียกค่าเสียหาย	96
1.2.5 การเลิกสัญญากรณีการชำระหนี้เป็นพ้นวิสัย	97
1.2.6 ผลของการเลิกสัญญา	102
1.2.7 หลักควบคุมข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม	103
1.2.7.1 โดยศาล	103
ก. การผนวกข้อยกเว้นหรือจำกัด	
ความรับผิดไว้ในสัญญา	103
ข. โดยการใช้หลักการตีความสัญญา	104
- หลัก Contra proferentem rule	
(ศาลจะตีความข้อยกเว้นหรือจำกัด	
ความรับผิดไปในทางที่เป็นประโยชน์แก่	
คู่สัญญาฝ่ายที่อ้างข้อสัญญาดังกล่าวน้อย	
ที่สุด)	104
- หลักการทำผิดสัญญาที่เป็นรากฐาน	
ของสัญญา (Fundamental	
breach of contract)	106
1.2.7.2 โดยกฎหมายเฉพาะ	
(1) The Unfair Contract Term Act 1977	107
ก. ข้อกำหนดที่ไม่มีผล	
บังคับตามกฎหมาย	117
ข. ข้อกำหนดที่อยู่ภายใต้เงื่อนไข	
ความสมเหตุสมผล	117

(2)The Unfair Terms in Consumer	
Contracts Regulations 1999	118
2. บทวิเคราะห์เชิงกฎหมายเปรียบเทียบ	121
2.1 ปัญหาในเรื่องระดับของความบกพร่องในการชำระหนี้	121
2.2 ปัญหาเรื่องเลิกสัญญาาก่อนกำหนดชำระหนี้	131
2.2.1 ปัญหาเรื่องเลิกสัญญาาก่อนกำหนดชำระหนี้	
เพราะลูกหนี้ปฏิเสธชัดเจนว่าจะไม่ชำระหนี้	131
2.2.2 ปัญหาในเรื่องเลิกสัญญาาก่อนกำหนด เพราะมีพฤติการณ์	
ชัดเจนว่าลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้อย่าง	
สิ้นเชิงหรืออย่างสมบูรณ์ตามกำหนดเวลา	136
2.3 ปัญหาในเรื่องสิทธิการเรียกค่าเสียหายเมื่อเลิกสัญญา	
ก่อนเวลาที่ลูกหนี้ผิดนัด	143
2.4 ปัญหาในเรื่องความจำเป็นในการให้โอกาสลูกหนี้ชำระหนี้ให้	
ถูกต้องตามมาตรา 387	149
2.5 ปัญหาในเรื่องการชำระหนี้กลายเป็นพ้นวิสัยโดยพฤติการณ์ที่	
ลูกหนี้ไม่ผิด เป็นเหตุเลิกสัญญาได้หรือไม่	154
2.6 ปัญหาในเรื่องผลการเลิกสัญญาที่มีการชำระหนี้เป็นระยะๆ	162
2.7 ปัญหาข้อสัญญาไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับสิทธิเลิกสัญญา	165
 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	 173
1.บทสรุป	173
2. ข้อเสนอแนะ	181
 บรรณานุกรม	 184
 ภาคผนวก	 193
ก	194
ข	200